

Първа глава

СТАНИГ МОРСКИ ВЪК В „АДМИРАЛ БЕНБОУ“

Замолен от скуайър¹ Трелони, доктор Ливси и останалите господа да опиша най-подробно Острова на съкровищата, от начало до край, като не премълча нищо освен местонахождението на острова, и то само защото там все още има съкровище, аз вземам перото си в лето господне 17.. и се връщам към времето, когато баща ми държеше странноприемницата „Адмирал Бенбоу“ и когато мургавият стар моряк с белег от сабя на лицето се настани под нашия покрив.

Спомням си, като че беше вчера, как тежко пристъпи до вратата на странноприемницата, а моряшкият му сандък го следваше в една ръчна количка. Висок, як, тронав мъж с ореховокафяв тен; смолисто-черната му плитка лежеше върху мръсната синя дреха на раменете му, ръцете бяха космати и със следи от рани, с черни изпочупени нокти; имаше тъмносинкаво-бял белег от сабя на едната буза. Спомням си го как се оглеждаше наоколо и тихичко подсвиркваше, сетне пусна гласа си – онази стара моряшка песен, която след това така често пееше:

*Петнайсет души на ковчега на мъртвеца...
Йо-хо-хо и бутилка ром! –*

¹Земевладелец в Англия – бел. ред.

силен, старчески треперещ глас, който изглеждаше като че ли настроен и накъсан по такта на скрипец. После похлопа на вратата с нещо като бастун, което носеше в ръка, а то повече приличаше на корабен лост, и когато баща ми се появи, поръча грубо чаша ром. Щом му го донесоха, започна да пие бавно, като познавач – наслаждавайки се на вкуса му, – и продължи да се озърта към скалите и към табелата ни.

– Удобно заливче – каза той накрая – и приятно разположена кръчмица. Доста клиенти, а, приятелю?

Баща ми каза, че няма, много са малко за съжаление.

– Добре тогава – отвърна той, – тъкмо като за мен. Хей ти, приятелче – подвикна на човека, който взеше количката, – дай насам и качи сандъка ми. Ще поостана тук – продължи той. – Аз съм скромен човек, ром и бекон с яйца – повече не ми трябва, – и оная скала, за да гледам как корабите отплуват. Питате за името ми? Можете да ми викате Капитана. Ооо, виждам какво искате – ето! – И хвърли на прага три-четири златни монети. – Кажете ми, когато свършат – извика той с вид на суров командир.

И наистина, макар че беше зле облечен и говореше грубо, съвсем не приличаше на прост моряк, а по-скоро на шкипер² или помощник-капитан, свикнал да му се подчиняват или да бие. Човекът, който докара количката, ни каза, че пощенската кола оставила Капитана предишната сутрин в „Ройъл Джордж“. Разпитвал какви ханове има по брега и навярно, като чул, че за нашия се говори добре и е по-закътан, го е избрал за място, където да отседне. Това беше всичко, което можахме да научим за нашия гост.

²От английското skipper – капитан на кораб, предимно товарен – бел. ред.

Капитана ми обещава сребърно петаче

По природа беше мълчалив човек. Цял ден се мо-таеше из залива или на скалите с един месингов дале-коглед, а вечер седеше в ъгъла на кръчмата до камина-та и се наливаше с ром и вода. Обикновено не отгова-ряше, когато го попитат нещо, само вдигаше поглед, внезапен и свиреп, и засумтяваше като корабна свир-ка за мъгла; а ние и хората, които ни посещаваха, бързо се научихме да не го закачаме. Всеки ден, като се връщаше от разходката си, питаше дали не са минали по пътя някакви моряци. Отначало мислехме, че му липсват хора от неговата среда, затова ни задава този въпрос, но по-късно разбрахме, че той се стреми да ги отбягва. Ако се случеше моряк да отседне в „Адми-рал Бенбоу“ (както някои правеха, минавайки по бре-га на път за Бристол), Капитана първо го разглежда-ше през завеските на вратата, преди да влезе в кръчма-та; в присъствието на такъв човек ставаше тих като мишка. За мен поне нямаше нищо скрито в тази рабо-та, тъй като бях донякъде посветен в безпокойствата му – един ден той ме извика настрана и ми обеща по едно сребърно петаче на първо число всеки месец, ако си отварям хубаво очите за някакъв моряк с един крак и го предупредя веднага щом се появи. Много често, като дойдеше първо число и аз си поисквах възна-граждението, той само изсумтяваше и ме пронизваше с поглед. Преди да мине и седмица обаче, явно раз-мисляше, донасяше ми петачето и повтаряше нареж-данията си да съм нащрек за „моряка с единия крак“.

Едва ли има нужда да ви казвам в какъв кошмар превръщаше съня ми този загадъчен еднокрак моряк. В бурни нощи, когато вятърът тресеше къщата ни от всички страни и вълните се разбиваха с рев в залива и скалите, аз го виждах в хиляди образи, хиляди демо-нични выпльщания. Веднъж кракът ще е отрязан до коляното, веднъж до бедрото; друг път се превръща-ше в чудовищно същество само с един крак, и то в средата на тялото. Най-лошият от кошмарите ми

беше, когато той подскачаше и тичаше след мен, преследвайки ме през плетища и ями. Така че, общо взето, моето месечно петаче беше твърде малка компенсация за тези отвратителни видения.

Макар да се ужасявах от мисълта за моряка с единия крак, аз се боях от Капитана много по-малко в сравнение с другите, които го познавах. Имаше вечери, когато той изпиваше повече ром, отколкото главата му можеше да носи, и тогава седеше и пееше своите порочни, стари, буйни моряшки песни, без да обръща внимание на никого, или пък поръчваше пиене на всички и заставяше цялата разтреперана компания да слуша разказите му или да припява с него. Често чувах къщата да се тресе от „Йо-хо-хо и бутилка ром“, всички околни пригласяха, за да отгърват кожата, и всеки надвикваше другия, за да избегне упрек от Капитана. Защото в тези си изблици той беше най-деспотичният човек на света; плясваше с ръка по масата, за да настане тишина; избухваше в ярост при зададен въпрос, а понякога, ако не го попитат нищо, по което съдеше, че събеседниците му не следят разказа. Нито пък позволяваше на някого да напусне кръчмата, преди той самият да се е напил толкова, че да му се доспи и да се заклатушка към леглото си.

Разказите му най-много от всичко ужасяваха хората. Страхотни разкази бяха те: за бесене, ходене по дъска³, морски бури и островите Галапагос⁴, за диви дела и диви места край южноамериканския бряг. По собствените му думи той живял сред най-злите хора,

³Пиратите принуждавали пленниците си да вървят със завързани очи по дъска, поставена върху борда на кораба, докато паднат в морето – бел. ред.

⁴Архипелаг в Тихия океан, наричан още Костенуркови острови или Колумбови острови. Разположен е на височина до 1689 м, а на територията му има над 10 вулкана. Обитаван е от много видове птици, гигантски костенурки, морски и сухоземни игуани, лавни гущери, делфини и тюлени – бел. ред.

които Бог някога е допускар по море; и езикът, с който разказваше тези истории, стряскаше нашите простодушни селяни почти толкова, колкото злодеянията, които описваше. Баща ми често повтаряше, че ще се разори, защото хората скоро ще престанат да идват, за да не бъдат тормозени, унижавани и отпращани разтреперани в леглата; аз обаче съм уверен, че присъствието му беше за наше добро. Хората отначало се ужасяваха, но с времето почна да им харесва; това бе истинско преживяване в спокойния селски живот и една група по-млади мъже дори се преструваше, че се възхищава на Капитана, наричайки го „истински морски вълк“ или „изпечен стар моряк“ и други такива. Те твърдяха, че бил от онези хора, които прославили Англия по море.

От една страна, той действително правеше всичко, за да ни разори, защото продължаваше да стои седмица след седмица и после месец след месец, така че парите, които даде, отдавна бяха изразходвани, но баща ми нито веднъж не се осмели да му поиска още. Ако все пак намекнеше някога, Капитана изсумтвяваше така силно, че бихте сметнали това за рев, и с убийствен поглед пропъждаше клетия ми баща от стаята. Виждал съм го да кърши ръце след такава несполука и съм сигурен, че безпокойството и ужасът, в които живееше, много ускориха ранната му и злочеста смърт.

През цялото време, докато живееше у нас, Капитана не смени дрехите си, само купи чорапи от един амбулантен търговец. Единият край на шапката му увисна и от този ден нататък така си остана, въпреки че му пречеше, когато духаше вятър. Помня как изглеждаше палтото му, което сам кърпеше горе в стаята си и което накрая стана цялото на кръпки. Той не написа, нито получи дори едно писмо и не говореше с никого освен с околните, и то в повечето случаи само когато беше препил с ром. Никой от нас не беше виждал големия моряшки сандък отворен.

Разсърди се само веднъж, и то към края, тогава бедният ми баща беше вече с много влошено здраве, което го вкара в гроба. Доктор Ливси дойде късно един следобед да го прегледа, хапна малко от вечерята, която мама му поднесе, и отиде в кръчмата да изпуши една лула, докато докарат коня му от селцето, защото в стария „Бенбоу“ няхахме конюшня. Влязох с него и помня как ме порази контрастът между спретнатия енергичен доктор с белоснежната перука, с бляскави черни очи и приятни маниери и недодяланите селяни, а най-вече това наше мръсно, тромаво, пиратско плашило с помътнели очи, натряскало се с ром и облегнало ръце на масата. Изведнъж той – Капитана – запя вечната си песен:

Петнайсет души на ковчега на мъртвеца...

Йо-хо-хо и бутилка ром!

Ти само тий, това остава на боеца...

Йо-хо-хо и бутилка ром!

В началото си мислех, че „ковчега на мъртвеца“ е същият онзи негов голям моряшки сандък горе в стаята му, и тази мисъл се вплиташе в кошмарите ми за еднокракия моряк. Но вече отдавна бяхме престанали да обръщаме особено внимание на песента; тази вечер тя не беше нова за никого освен за доктор Ливси. Забелязах, че не му се понрави, защото за миг гневно вдигна поглед и прекъсна разговора си със стария Тейлър, градинаря, за някакво ново лечение на ревматизма. Междувременно Капитана постепенно се оживи от собствената си песен, докато накрая тупна с ръка по масата, което всички знаехме, че означава тишина. Гласовете изведнъж секнаха, всички освен този на доктор Ливси. Той продължи да говори ясно и любезно, всмуквайки от лулата си на всеки две-три думи. Капитана го гледа известно време кръвнишки, тупна отново с ръка, хвърли му още по-страшен поглед и изгърси

една отвратителна, мръсна ругатня: „Тишина там, на палубите!“.

– Към мен ли се обърнахте, господине? – запита докторът и когато грубиянът му каза с друга ругатня, че е така, отговори: – Ще ви кажа само това: ако продължавате да пиете ром, светът скоро ще се отърве от един крайно мръсен негодник.

Яростта на стареца беше страшна. Той скочи на крака, измъкна и отвори сгъваемия си моряшки нож и като го крепеше в дланта си, заплаши доктора, че ще го прикове за стената.

Докторът дори не помръдна. Той продължи да му говори както преди през рамо, със същия тон – доста високо, за да могат всички в стаята да чуят, но съвсем спокойно и твърдо:

– Ако не приберете този нож веднага в джоба си, давам ви честната си дума, че ще увиснете на въжето още след идната сесия на съда⁵.

Последва битка с погледи между двамата; Капитана обаче скоро подви опашка, прибра оръжието и отново си седна на мястото, скимтейки като бито куче.

– А сега, господине – продължи докторът, – след като вече зная, че в района ми има такъв субект, можете да бъдете сигурен, че зорко ще ви следя ден и нощ. Аз не съм само лекар, аз съм и съдия. И ако до мен стигне и най-малко оплакване, даже да се касае само за някаква неучтивост, подобна на тазвечерната, ще взема енергични мерки да бъдете заловен и излекуван. Повече не ви трябва.

Скоро след това конят на доктор Ливси дойде пред вратата и той си отиде; ала Капитана не мръдна от мястото си цялата вечер и много вечери наред.

⁵Съдебни заседания в английските графства, които се провеждат периодично. На тях се извършва гражданско и наказателно правораздаване – бел. ред.